

Výroční zpráva o implementaci Operačního programu Životní prostředí 2014 - 2020 za rok 2018

SHRNUTÍ PRO VEŘEJNOST

(čl. 50 odst. 9 nařízení (EU) č. 1303/2013)

V roce 2018 došlo k realokaci finančních prostředků z IROP do OPŽP ve výši 78 746 358 EUR prostředků EU. Součástí této revize bylo mj. vytvoření nového SC 5.3 financovaného z EFRR. Dále byla dne 4. 12. 2018 MV OPŽP schválena realokace z OP PIK do OPŽP ve výši 39 254 507 EUR prostředků EU a související vznik nového SC 2.4 financovaného z EFRR.

OPŽP i v roce 2018 dosáhl výrazného pokroku. Od počátku programového období do konce roku 2018 bylo v OPŽP vyhlášeno celkem 117 výzev s alokací přes 3,6 mld. EUR celkových způsobilých výdajů (CZV), což odpovídá cca 112 % alokace programu v CZV. V rámci uvedených výzev bylo podáno 9 147 žádostí o podporu ve výši cca 4,45 mld. EUR CZV (nárůst za rok 2018 o více než 2 215 žádostí o podporu ve výši cca 1,4 mld. EUR CZV). Žadatelé dosud podali nejvíce žádostí o podporu v rámci výzvy č. 41 (PO 3, SC 3.2), a to 900 žádostí ve výši cca 160 mil. EUR CZV (měnový kurz 1:25,967). Bližší informace o jednotlivých výzvách včetně jejich úspěšnosti jsou uvedeny v příloze č. 1 výroční zprávy o implementaci OPŽP za rok 2018.

Nejvíce žádostí o podporu bylo od začátku program. období předloženo do SC 5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie (2 043 žádostí o podporu), o největší finanční objem pak bylo prostřednictvím žádostí o podporu žádáno v SC 1.1 Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod (1,06 mld. EUR CZV). Největšího pokroku od začátku programového období dosáhla PO 1, kde byly zaregistrovány žádosti o podporu na 166 % alokace této PO a byly vydány právní akty na 78,9 % alokace PO. Nejmenšího pokroku od začátku programového období bylo dosaženo v PO 4, kde byly do konce roku 2018 zaregistrovány žádosti o podporu na 96 % alokace této PO a byly vydány právní akty na 37 % alokace PO. Pokud ale porovnáme pokrok ve vydaných právních aktech přímo za rok 2018, zjistíme, že největšího pokroku dosáhly PO 1 a PO 4. V rámci PO 1 byly v roce 2018 vydány právní akty na téměř 29 % alokace a v rámci PO 4 na téměř 24 % alokace.

Výběrovou komisí bylo ke dni 31. 12. 2018 doporučeno k financování 5 236 ŽoP (nárůst za rok 2018 o více než 1 630 žádostí) v celkovém finančním objemu 2,8 mld. EUR CZV a dalších 219 žádostí o podporu ve výši 343 mil. EUR CZV tvořilo zásobník projektů v rámci SC 1.1 (71. výzva), 2.2 (89. výzva) a 3.5 (18. výzva).

Od začátku programového období byl vydán právní akt (PA) u 4 907 projektů (nárůst za rok 2018 o 1 655 projektů) v celkovém objemu 2,07 mld. EUR CZV, přičemž v první polovině roku 2018 byl vydán právní akt na IFN SC 3.5. Do konce roku 2018 tak bylo z pohledu PA zazávazkováno 63,87 % alokace programu. CZV, které příjemci vykázali ŘO, pak činily cca 0,8 mld. EUR CZV (25,32 % alokace).

I v roce 2018 došlo k výraznému pokroku v oblasti plnění cílů programu, kdy na konci sledovaného období bylo vykázáno více než 23 % realizovaných projektů jako fyzicky ukončených. Přínos těchto

projektů k plnění cílů programu je uveden v tabulce 3A výroční zprávy o implementaci OPŽP za rok 2018.

Pro lepší jakost vod v oblasti snížení množství vypouštěného znečištění byly ke dni 31. 12. 2018 výběrovou komisí doporučeny k financování projekty za 0,9 mld. EUR CZV, což u návrhové kapacity nově vybudovaných a rekonstruovaných čistíren odpadních vod vedlo k dosažení hodnoty 47 198 ekvivalentních obyvatel a přiblížení se stanovenému cíli z více než 49 %. Pro zajištění dodávek pitné vody byly dosud výběrovou komisí doporučeny k financování projekty za 0,2 mld. EUR CZV. S ohledem na omezenou zbývající alokaci a množství kvalitních projektů byl vytvořen zásobník projektů.

V rámci PO 1 je nedostatečná absorp. kapacita dlouhodobě zaznamenávána v SC 1.3, a to i přes řadu opatření, která k jejímu zvýšení ŘO ve spolupráci se ZS provedl. Jednalo se zejm. o rozšíření podpor. opatření (např. budování propustných zpevněných povrchů se součinitelem odtoku každého z povrchů do 0,5 včetně, výstavba střech s akumulací schopností (vegetační, retenční) se součinitelem odtoku do 0,7 včetně, vybudování nebo rekonstr. bezpečnostních přelivů na stávajících vod. nádržích včetně techn. objektů souvisejících s bezpečností vodního díla a odstranění sedimentů za účelem zvýšení objemu nádrže určeného k akumulaci vody) a zvýšení míry podpory na vybraná opatření (výměna nepropustných povrchů za propustné). S ohledem na přetrvávající nižší absorp. kapacitu v SC 1.3 a naopak nedostatek fin. prostředků v SC 1.1 byla část finan. prostředků (78 746 358 EUR) realokována ze SC 1.3 do SC 1.1. Realokace byla schválena EK 11. 12. 2018.

V PO 2 v oblasti ochrany životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů byla pro plnění cílů programu realizována řada různorodých aktivit. Celkově byly ke dni 31. 12. 2018 výběrovou komisí doporučeny k financování projekty za 0,5 mld. EUR CZV, fyzickými osobami bylo realizováno a krajem vykázáno doposud 34 316 výměn kotlů. Pro zlepšení systému sledování, hodnocení a předpovídání kvality ovzduší bude pořízeno 384 přístrojů a 11 licencí, příp. nově vyvinutých nebo zmodernizovaných softwarových nástrojů ke sledování kvality ovzduší.

Doposud byly v PO 3 v oblasti zachování a ochrany životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů investicemi do odpadového hospodářství výběrovou komisí doporučeny k financování projekty za 0,2 mld. EUR CZV. Velký zájem byl opět o podporu na pořízení domácích kompostérů, zatímco o podporu na předcházení vzniku průmyslových odpadů byl vzhledem k omezením (veřejná podpora, snížená míra dotace) zájem minimální. Ke zvýšení podílu materiálového a energetického využití odpadů bylo výběrovou komisí doporučeno k financování 1142 projektů za 0,2 mld. EUR CZV, převážně na oddělený sběr odpadů. V rámci PO 3 je dlouhodobě zaznamenáván nízký zájem o aktivitu 3.1.2 „Předcházení vzniku průmyslových odpadů“. V doposud uzavřených výzvách byla tato aktivita umožněna v 68. a 103. výzvě, v nichž však byly podány pouze 2 žádosti zaměřené na tento typ aktivit. Ze SC 3.1 do SC 3.3 bylo realokováno 7 874 636 EUR s ohledem na aktuální stav čerpání a na potřebu realizace projektů rekultivace skládek v chráněných oblastech, kde již byla alokace vyčerpaná. Realokace byla schválena EK 11. 12. 2018.

V PO 4 v oblasti biodiverzity, krajiny, ekosystémových služeb bylo ke dni 31. 12. 2018 výběrovou komisí doporučeno k financování 885 projektů za 0,2 mld. EUR CZV. PO 4 se dlouhodobě potýká s nedostatečnou absorp. kapacitou zejména v SC 4.2 a SC 4.4. Ze strany žadatelů není o opatření dostatečný zájem. ŘO ve spolupráci se ZS podniká řadu kroků ke zvýšení absorp. kapacity (úprava PrŽaP, HK, úprava PD, pořádání seminářů, konzultace se žadateli). Provedená opatření se pozitivně projeví na úspěšnosti výzev a předpokládá se postupné další zlepšení. Oproti předchozím rokům došlo ke zlepšení úspěšnosti výzev zejména u SC 4.3 (např. u výzev 93 a 108 zaměřených na SC 4.3 vyhlášených v roce 2018 dosáhl požadavek žadatelů o dotaci 188 %, resp. 172 % alokace výzev v CZV).

V oblasti snižování energetické náročnosti veřejnoprávních subjektů bylo ke dni 31. 12. 2018 výběrovou komisí doporučeno k financování 1382 projektů v hodnotě 0,5 mld. EUR CZV. Realizací těchto projektů by mělo dojít k nárůstu úspor energie na hodnotu 597 472 GJ/rok.

V rámci PO 5, SC 5.1, výzvy č. 100, která byla vyhlášena 03/2018 s příjmem žádostí do 01/2019 došlo v průběhu r. 2018 k velmi pomalému naplňování této výzvy, nicméně se očekává, že nejvíce žádostí bude předloženo ke konci výzvy. Důvodem pomalejšího naplňování může být zvyšování cen staveb.

prací a materiálu a dále nedostatek kvalifik. pracovníků apod. V SC 5.1 jsou průběžně činěny kroky ke zvýšení absorp. kapacity např. revizí PRŽaP, formou seminářů pro žadatele, konzultací projektů apod.

V rámci SC 5.2 došlo v roce 2018 k výraznému zlepšení v oblasti absorp. kapacity. V rámci 61. výzvy byla ke konci r. 2018 zaregistrovanými žádostmi o podporu překročena vyhlášená alokace výzvy, a tím i alokace celého SC 5.2. Příjem žádostí přesto pokračuje do plánovaného ukončení výzvy 31. 10. 2019.

Na základě počtu, finančního objemu a harmonogramů realizace přijatých žádostí bylo v předchozích letech identifikováno riziko nenaplnění některých milníků stanovených pro rok 2018 a cílů stanovených pro rok 2023. Jednalo se o indikátory výkonnostního rámce: PO 3 – indikátor 40102 “Kapacita podpořených zařízení pro materiálové využití ostatních odpadů”, PO 4 – indikátor 46500 “Plocha stanovišť, která jsou podporována s cílem zlepšit jejich stav zachování” a finanční milník EFRR “Celkové certifikované způsobilé výdaje” a PO 5 - indikátor 32701 “Snížení konečné spotřeby energie ve veřejných budovách”. ŘO identifikoval, že u uvedených indikátorů informace pro odhad hodnot milníků dle čl. 4 odst. 2 bodu a) prováděcího nařízení vycházely z nesprávných předpokladů, v důsledku kterých došlo k nadhodnocení hodnot milníků. Na konci roku 2018 EK schválila změny hodnot uvedených milníků, čímž došlo k nápravě nesprávných předpokladů a riziko nenaplnění výkonnostního rámce v roce 2018 tak bylo u dotčených indikátorů eliminováno.

Pravidlo N+3 pro rok 2018 bylo za program OPŽP jako celek dle předpokladu splněno, přičemž objem vyžádaných prostředků EU k 31. 12. 2018 dosáhl 580 mil. EUR. S ohledem na objem dosud zazávazkovaných projektů a predikci prostředků v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO je reálné, že pravidlo N+3 bude v roce 2019 s předstihem splněno a bude generována také rezerva pro další roky.

V rámci SC 3.5 “Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení” jsou dle PD OPŽP platného ke konci roku 2018 soukromé subjekty podporovány pouze přes finanční nástroje (FN) v rozsahu cca 90 % alokace na specifický cíl. FN byl v rámci SC 3.5 spuštěn v roce 2017, přičemž dne 16. října 2017 byl zahájen příjem žádostí, který potrvá až do 31. prosince 2019. K 31. prosinci 2018 probíhal příjem a hodnocení jednotlivých žádostí, z finančního nástroje dosud nebyly vyplaceny žádné prostředky.

Primárním zdrojem informací pro potenciální žadatele a příjemce dotace (tj. hlavní cílovou skupinu komunikace OPŽP) byly webové stránky programu, Zelená linka 800 260 500 a časopis Priorita. Uskutečnily se semináře a terénní exkurze za příklady dobré praxe na projekty Prioritní osy 4. OPŽP se aktivně účastnil také akcí zaměřených na širokou veřejnost, např. Uklidme Česko, Den otevřených dveří ČHMÚ, Den Evropy a Ladronka Fest.